

باسمه تعالی

مقدمه

سطح کشت کل گندم استان تهران ۵۷۹۵۰ هکتار میباشد که غالباً به صورت آبی بوده با توجه به تنوع آب و هوا در مناطق زیر دسته بندی میشوند:

- سردسیر کوهستانی و کوهپایه‌ای ۱۲۰۰ هکتار (و ۱۹۵۰ هکتار دیم)
- مناطق معتدل سرد کوهپایه‌ای و دشت ۲۱۸۰۰ هکتار
- مناطق معتدل نیمه گرم ۳۳۰۰۰ هکتار

بررسی تأثیرات شرایط آب و هوایی فصل کشت سال زراعی جاری بر روند کشت گندم

سال زراعی ۸۵-۸۶ با وضعیت آب و هوایی متفاوتی نسبت به سال قبل و میانگین چند ساله اخیر و با بارشهای بیشتر و دمای پایینتری آغاز گردیده است.

بارش امسال علاوه بر اینکه نسبت به سال گذشته بیشتر بوده است در زمان زودتری آغاز گردیده و تقریباً در کلیه شهرستانها در طول فصل پاییز به طور تقریباً پیوسته‌ای ادامه داشت. لذا تاریخ کشت مناسب گندم در استان که عمدتاً در آبان ماه میباشد و در مناطقی تا اواخر آذر ماه نیز ادامه میابد عملاً تحت تأثیر این بارندگیها قرار گرفت.

بارش بیشتر امسال در غالب مناطق با توجه به شرایط فوق و زمان بارش باعث شد که صرفاً هراکشتها به طور کامل از این بارشها بهره‌مند شوند و سایر کشتها بر اثر بارندگیها از زمان مناسب خود فاصله گرفته و به علت تعجیل در استفاده از مواقع محدودی که امکان کشت فراهم میشد کیفیت تهیه زمین نیز تا حدودی پایین آمد. همچنین با وضعیت دمایی پایین حاکم طی فصل کشت، مزارع دیر کاشته شده با کندی رشد نیز مواجه شدند.

به هر حال کلیه عملیات زراعی از جمله برداشت ذرت و عملیات ضروری تهیهی زمین پس از آن به تعویق افتاد و در حدود ۱۲۰۰۰ هکتار از اراضی کشت غلات تحت تأثیر واقع شدند و در حدود ۹۵۰۰ هکتار از این اراضی خارج از محدوده تاریخ قابل توصیه کشت شدند. البته با توجه به اینکه غالب ارقام موجود در استان از تیپ بهاره هستند این امر اشکال اساسی در رشد زایشی و باروری چنین مزارعی ایجاد نمیکند ولی قطعاً با پتانسیل تولید مزارع فاصله ایجاد میکند

تأمین نهاده‌ها

بذر:

در سال زراعی جاری ۶۹۰۰ تن بذر گواهی شده جهت استان تأمین شد که نسب به سال گذشته ۱۴٪ رشد نشان میدهد. همچنین ارقام بذر تنوع بهتری داشت که تا حدودی به کشاورز و کارشناسان در انتخاب رقم بذر بویژه در شرایط آب و هوایی پاییز امسال آزادی عمل داد. با وجود این برخی ارقام مورد نیاز تأمین نشد و برخی دیگر نیز به موقع در دسترس شهرستانها قرار نگرفت. از جملهی این ارقام رقم شهریار جهت

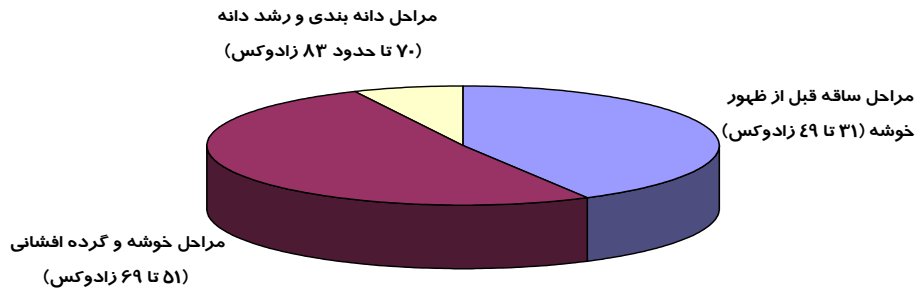
کشتهای زود بود که در صورت تأمین به موقع میتوانست برخی کشتهها را از شرایط جوی امسال بهره‌مند سازد.

شرایط جوی در مرحله‌ی داشت

شرایط جوی آغاز زمستان در سال زراعی جاری مشابه مرحله‌ی کاشت با سرما و بارش و پوشش برف قابل ملاحظه‌ای همراه بود و همین امر به کشتهای کرپه لطماتی نیز وارد نمود. لکن در ادامه فصل از شدت مورد احتمال سرما کاسته شد و نیز وقفه‌ای در نزولات جوی تا اواخر زمستان داشتیم. اما با آغاز رشد بهاره در نیمه‌ی دوم اسفند ماه مجدداً بارندگیها به تناوب شروع شد که نسبت به سال زراعی قبل دفعات متعدد و مقادیر بیشتر و پراکنش بهتری را نشان میدهد. همچنین بهار سال زراعی جاری (به استثناء حدود یک هفته گرما در تاریخ ۱۹ تا ۲۴ اردیبهشت) خنکتر از سال قبل بوده است که این امر منجر به حالات زیر گردیده است:

- رشد مناسب و قابل توجه زراعتها و نزدیک شدن به پتانسیل عملکرد محصول بویژه در زراعتهای هراکشت و میانکشت
- فرصت مناسب جهت رشد و تکمیل مراحل نموی گندم زراعتهای کرپه که سطح وسیعی را امسال شامل میشوند.
- شرایط ابری و کاهش روزهای آفتابی منجر به ایجاد ساقه‌های بلند و ضعیف در گندم و حساسیت به خوابیدگی شد که بر اثر بارش و طوفانهای هفته‌های اخیر خوابیدگی در سطح وسیعی از مزارع که مصادف با زمان آبیاری آنها بوده به وقوع پیوسته است.
- بارشهای وسیع باعث شستشوی ازت محلول خاک از دسترس گیاهان گردید و در بسیاری از مزارع بویژه در مزارعی که امکان کاربرد دو نوبتی کود سرک فراهم نشده بود گرسنگی ازته مشاهده گردید. که با توجه به کمبود کلی کود ازته‌ی استان جبران آن برای کشاورزان امکانپذیر نگردید.
- تأثیر و اختلال در امر مبارزه با علفهای هرز و سن
- تأخیر در زمان رسیدن و برداشت با توجه به درجه‌روزهای دریافت شده
- سطح مزارع گندم استان در نیمه‌ی اردیبهشت ماه ۴۲ درصد در مراحل مختلف ساقه رفتن و ۵۱ درصد در مراحل مختلف ظهور سنبله تا گرده افشانی و ۷ درصد در مراحل دانه بندی و رشد دانه قرار دارند.

مراحل نمو مزارع گندم استان تهران در نیمه اردیبهشت ۱۳۸۶

مدیریت مزارع در مرحله داشت

در سال زراعی جاری با توجه به توسعه‌ی استفاده از کارشناسان ناظر در سطح استان و توجیه و نظارت بهتر فعالیت ایشان و نیز تشکیل و آموزش شبکه‌های مراقبت (با استفاده از ظرفیتهای طرح بسیج در به کارگیری فارغ التحصیلان) و آموزش ایشان شاهد مواجهه‌ی بهتری با مسائل داشت از جمله مبارزه با علفهای هرز و سن میباشیم. همچنین در این امر باید از تدارک بهتر علفکشها و سموم مورد نیاز در مقایسه با سالهای گذشته ذکر نمود:

کاربرد کود سرک و ریزمغذی

در سال های اخیر کاربرد دونوبتی کود ازته‌ی سرک و نیز کاربرد کود سرک کلرور پتاسیم و ریزمغذیها در خاک، آب آبیاری و محلولپاشی رو به گسترش گذاشته است و رفته رفته شاهد آثار آن در مزارع میباشیم.

مبارزه با علفهای هرز

مبارزه با علفهای هرز با توجیه کشاورزان از طریق کارشناسان ناظر و نیز کلاسهای ترویجی و نظارت پیوسته‌ی شبکه‌ی مراقبت در سطح وسیعی توصیه و آغاز گردید که با توجه عدم امکان مبارزه در شرایط جوی فوق الذکر و عدم موفقیتها در برخی سمپاشیها نهایتاً به رقم قابل ملاحظه‌ی زیر رسید:

باریک برگ	پهن برگ	
۳۸۸۹۰ هکتار	۴۲۰۰۰ هکتار	سطح مبارزه با علفهای هرز

شایان ذکر است خنکی هوا کمک شایان توجهی به تداوم فصل امکان مبارزه نمود.

مبارزه با سن

با توجه تجربه سال گذشته مبنی بر مبارزه‌ی کاملاً زمینی با سن غلات، امسال کشاورزان آمادگی بیشتری برای مشارکت در مبارزه با سن نشان دادند. بازدیدهای منظم و مکرر شبکه‌های مراقبت و کارشناسان ناظر و کلینیک‌های خصوصی گیاهپزشکی، تجهیز کشاورزان و حرفه‌ای کاران و شرکتهای مکانیزاسیون به سمپاشهای مورد نیاز و تدارک بهتر سموم منجر به این شده است که در زمان تنظیم گزارش ۲۹۸۰۰ هکتار صرفاً مبارزه با سن مادر انجام گردیده است که موفقیت نسبی را نوید میدهد.

خاتمه

در جمع‌بندی میتوان گفت سال زراعی جاری گرچه در مرحله‌ی کاشت بعضاً با کرپه‌کاری و عملیاتی شتابزده همراه گردید اما در مراحل داشت با روند ملایم کاهش سرما و تداوم خنکی هوا و بارشهای مناسب از یکسو و مدیریت مناسب در امر مصرف کودهای محدود موجود و مبارزه با علفهای هرز دسترسی به پتانسیل عملکرد مورد نظر را امکانپذیر ساخته و در حال حاضر پیش بینی میشود تولید نسبت به سال گذشته افزایش داشته باشد. گرچه هم اکنون با وجود خطرات تداوم طوفانها و خوابیدگی محصول و نیز امکان گرم شدن دمای هوا در ا دامه فصل و در زمان پرشدن دانه‌ها، زمان برای پیش بینی قاطع تولید زود میباشد. شایان ذکر است از هم اکنون و به موازات عملیات داشت باقیمانده، موضوع تدارک کمباینها و شبکه‌های نظارت بر برداشت در دستور کار مسئولان و کارشناسان امر قرار دارد.